

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “สภาพและปัญหาการดำเนินงานเพื่อป้องกันยาเสพติด : กรณีศึกษา โรงเรียนทวิธาภิเศก” โดยดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างผู้วิจัยได้ปฏิบัติดังนี้

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหาร อาจารย์ นักเรียน และผู้ปกครองโรงเรียน ทวิธาภิเศก สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ โดยมีข้อมูลทางสถิติจากฝ่ายทะเบียน คือ ผู้บริหาร จำนวน 5 คน อาจารย์ จำนวน 154 คน นักเรียน จำนวน 3,160 คน ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 3,160 คน ปีการศึกษา 2545

2. กลุ่มตัวอย่าง

เนื่องจากการศึกษาครั้งนี้มีกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาทั้งหมด 4 กลุ่ม คือ

2.1 กลุ่มผู้บริหาร เป็นการศึกษาเฉพาะกลุ่มผู้บริหาร โดยใช้กลุ่มประชากรทั้งหมด คือ ผู้บริหารจำนวน 5 คน ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวนประชากรกลุ่มผู้บริหาร โรงเรียนทวิธาภิเศก

ประชากร	จำนวนประชากร
ผู้บริหาร	5
รวม	5

2.2 กลุ่มอาจารย์โรงเรียนทวิธาภิเศก ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (simple random sampling) โดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Krejcie และ Morgan จากจำนวนประชากร 154 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง 113 คน ค่าความคลาดเคลื่อน 0.05 ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง อาจารย์ โรงเรียนทวิธาภิเศก

ประชากร	จำนวนประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
อาจารย์	154	113
รวม	154	113

2.3 กลุ่มตัวอย่างนักเรียน โรงเรียนทวิธาภิเศก ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) โดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Krejcie และ Morgan จากจำนวนประชากร 3,160 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง 341 คน ค่าความคลาดเคลื่อน 0.05 ดังตารางที่ 4

2.4 กลุ่มตัวอย่างผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนทวิธาภิเศก ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (simple random sampling) โดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Krejcie และ Morgan จากจำนวนประชากร 3,160 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง 341 คน ค่าความคลาดเคลื่อน 0.05 ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 จำนวนกลุ่มตัวอย่าง นักเรียน และผู้ปกครอง โรงเรียนทวิธาภิเศก

ระดับชั้น	กลุ่มประชากร		กลุ่มตัวอย่าง	
	นักเรียน	ผู้ปกครอง	นักเรียน	ผู้ปกครอง
มัธยมศึกษาปีที่ 1	603	603	65	65
มัธยมศึกษาปีที่ 2	605	605	65	65
มัธยมศึกษาปีที่ 3	575	575	62	62
มัธยมศึกษาปีที่ 4	455	455	49	49
มัธยมศึกษาปีที่ 5	432	432	47	47
มัธยมศึกษาปีที่ 6	490	490	53	53
รวม	3,160	3,160	341	341

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อให้ได้ข้อมูลที่จะนำมาวิเคราะห์ ซึ่งมีรายละเอียดของขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือดังนี้

1. การสร้างแบบสอบถาม (Questionnaires) ที่ผู้วิจัยทำการศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนปรึกษาผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งมีขั้นตอน ดังนี้

1.1 ศึกษาค้นคว้าจากหนังสือ เอกสาร งานวิจัย และสิ่งพิมพ์ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด การดำเนินงานป้องกันยาเสพติด และปัญหาในการดำเนินงานเพื่อให้ได้หลักการและแนวความคิดที่จะให้ได้ว่าซึ่งแนวทางในการกำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างเครื่องมือให้ได้ตรงและครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2 ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามตามแผนป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ระยะที่ 8 พุทธศักราช 2540 – 2544 ของกระทรวงศึกษาธิการ เกี่ยวกับสภาพและปัญหาการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา และศึกษาจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ของ นางน้อย ฤทธิภักดี (2544 : 155-167) โดยพิจารณาให้สอดคล้องกับคำถามของการวิจัย

1.3 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจ เพื่อปรับปรุงแก้ไข

1.4 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบและตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) การใช้ภาษา และให้คำแนะนำ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องยิ่งขึ้น

1.5 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วจำนวน 30 ชุด ไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหารอาจารย์ นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนเทพศิรินทร์ สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสอบถาม โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient)

ผลการหาค่าความเชื่อมั่น พบว่า แบบทดสอบวัดความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการดำเนินงานเพื่อป้องกันยาเสพติด : กรณีศึกษา โรงเรียนทวิธาภิเศก มีค่าความเชื่อมั่นดังนี้

แบบสอบถามสำหรับผู้บริหารและอาจารย์	มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ	0.8121
แบบสอบถามสำหรับนักเรียน	มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ	0.8687
แบบสอบถามสำหรับผู้ปกครอง	มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ	0.8661

1.6 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขเสร็จสมบูรณ์แล้ว ไปเก็บข้อมูลจากประชากรและกลุ่มตัวอย่างของการวิจัยนี้

2. ลักษณะของเครื่องมือและเกณฑ์การให้คะแนน

2.1 ลักษณะของเครื่องมือ มี 3 ชุด ดังนี้

ชุดที่ 1 สำหรับผู้บริหารและอาจารย์

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วยเพศ ตำแหน่ง วุฒิต่างการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านการป้องกันยาเสพติด ภาระหน้าที่ นอกเหนือจากการป้องกันยาเสพติดในโรงเรียน เป็นแบบสำรวจรายการแบบ check list จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนทวิธาภิเศก จำแนกออกเป็นรายด้าน คือ ด้านการให้การศึกษาและเผยแพร่ความรู้ด้านการพัฒนาสภาพแวดล้อมและกิจกรรมทางเลือก ด้านพัฒนาการบริหารและการจัดการ ด้านการพัฒนาบุคลากร ด้านการจัดทำและพัฒนาระบบ ข้อมูล - ข่าวสาร ด้านการณรงค์ป้องกันยาเสพติด และด้านบริการติดตามและประเมินผลการดำเนินการ เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) จำนวน 37 ข้อ

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานการป้องกันยาเสพติดในโรงเรียน ทวิธาภิเศก เป็นแบบสำรวจรายการแบบ check list จำนวน 10 ข้อ

ชุดที่ 2 สำหรับนักเรียน

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วยสถานภาพระดับชั้นมัธยมศึกษา เป็นการสำรวจรายการแบบ check list จำนวน 2 ข้อ

ตอนที่ 2 เกี่ยวกับข้อมูลสภาพการดำเนินงานเพื่อป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนทวิธาภิเศก เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) จำนวน 18 ข้อ

ชุดที่ 3 สำหรับ ผู้ปกครอง

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วยสถานภาพ อาชีพผู้ปกครอง เป็นแบบสำรวจรายการแบบ check list จำนวน 2 ข้อ

ตอนที่ 2 เกี่ยวกับข้อมูลสภาพการดำเนินงานเพื่อป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนทวิธาภิเศก เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) จำนวน 18 ข้อ

2.2 เกณฑ์การให้คะแนนข้อคำถาม

ผู้วิจัยใช้วิธีของลิเคิร์ต (Likert) ซึ่งกำหนดคะแนนสำหรับข้อคำถามเป็น 4 ระดับ เพื่อนำไปใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้ (กาญจนา วัฒายุ 2545 : 185)

เกณฑ์การให้คะแนน

ระดับการปฏิบัติ	คะแนนสำหรับข้อคำถาม
มาก	3
ปานกลาง	2
น้อย	1
น้อยที่สุด หรือไม่ปฏิบัติ	0

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ทำหนังสือจาก โครงการบัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏธนบุรี ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนทวิธาภิเศก เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลจาก ผู้บริหาร ครู อาจารย์ นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

2. นำแบบสอบถามไปแจก ตั้งแต่วันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2546 โดยขอความร่วมมือจากผู้บริหาร ครู อาจารย์ นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียน ในการตอบแบบสอบถาม และขอความร่วมมือจากอาจารย์ที่ปรึกษาในการเก็บรวบรวมแบบสอบถามจากนักเรียน และผู้ปกครองกลับคืน โดยกำหนดระยะเวลาในการเก็บแบบสอบถามที่แจกไปแล้ว 2 สัปดาห์ เมื่อครบกำหนดผู้วิจัย

ได้ไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ซึ่งได้รับคืนแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์จำนวน 800 ชุด คิดเป็น 100 % ดังมีรายละเอียด ดังนี้

2.1 ผู้บริหาร	จำนวน	5	ชุด
2.2 อาจารย์	จำนวน	113	ชุด
2.3 นักเรียน	จำนวน	341	ชุด
2.4 ผู้ปกครอง	จำนวน	341	ชุด

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลมาครบตามจำนวนที่กำหนดแล้ว ได้ดำเนินการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม แล้วนำข้อมูลไปทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรม SPSS (Statistical Package of Social Sciences) for Windows Version 11.0 โดยมีวิธีการ ดังนี้

1. ตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ข้อมูล
2. สร้างคู่มือลงรหัสและลงรหัส

3. การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นใช้สถิติเชิงพรรณนาในรูปตาราง อธิบายคุณลักษณะสภาพทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ข้อมูลเกี่ยวกับยาเสพติดในโรงเรียน และสภาพปัจจุบันในการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียน โดยกำหนดเกณฑ์การตัดสินผลการวิเคราะห์ข้อมูลพิจารณาจากค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) โดยกำหนดช่วงความคิดเห็นเป็น 4 ระดับ คือ มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุดหรือไม่ปฏิบัติ โดยนำค่าเฉลี่ยที่ได้ไปเทียบเกณฑ์ของเบสท์ (John W. Best, p.p.147 อ้างในกาญจนา วัฒมา 2545 : 185) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	เกณฑ์การตัดสินความคิดเห็นในการปฏิบัติ
2.50 - 3.00	ปฏิบัติมาก
1.50 - 2.49	ปฏิบัติปานกลาง
0.50 - 1.49	ปฏิบัติน้อย
0.00 - 0.49	ปฏิบัติน้อยที่สุดหรือไม่ปฏิบัติ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องคอมพิวเตอร์วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรม SPSS/for Window (Statistical Package for the Social Sciences for Windows) ซึ่งใช้ค่าสถิติ ดังต่อไปนี้

1. สถิติพื้นฐาน

1.1 ค่าความถี่ร้อยละ

1.2 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) โดยใช้สูตร ดังนี้

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

\bar{X} คือ ค่าเฉลี่ย

$\sum X$ คือ ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N คือ จำนวนข้อมูลทั้งหมด

(นิภา เมธาวีชัย 2543 : 123)

1.3 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) โดยใช้สูตร ดังนี้

$$S = \sqrt{\frac{n \sum X^2 - (\sum X)^2}{n(n-1)}}$$

S คือ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง

S^2 คือ ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่าง

n คือ จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ

หาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สัมประสิทธิ์อัลฟา (alpha coefficient) ตามวิธีของ ครอนบาค (Cronbach) โดยใช้สูตร ดังนี้

$$\alpha = \frac{K}{K-1} \left(1 - \frac{\sum s_i^2}{S^2} \right)$$

α คือ ค่าความเชื่อมั่น

K คือ จำนวนข้อสอบ

S_i^2 คือ ความแปรปรวนของคะแนนรายข้อ

S^2 คือ ความแปรปรวนของคะแนนทั้งหมด

(นิภา เมธาวีชัย 2543 : 110)